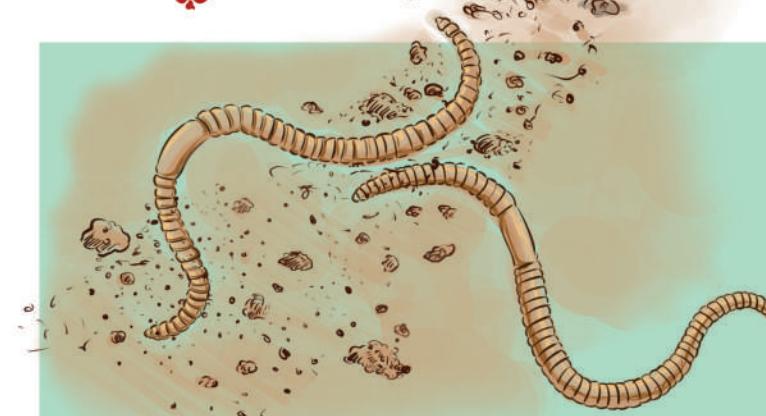
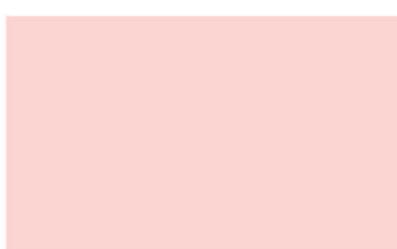

ప్రకృతి వ్యవస్థలు మాత్రాలను లర్చం వేసుకోవడం

ఎందుకు?
ఏమిటి?
ఎలా?

ప్రకృతి వ్యవస్థలు - పంచాంగ అవగాహన

कृषि एवं किसान
कल्याण मंत्रालय
MINISTRY OF
AGRICULTURE AND
FARMERS WELFARE

మీరు భద్ర గమనించారా?

వాతావరణం మారుతోంది!

**పర్యావరణం
కీటిస్తోంది!**

**భరంచలేని
స్థాయికి ముహుర్
ముదురుతోంది!**

...అంతా విషపూరితమవుతోంది!

పంట ఖర్చులు పెరిగాయి
కానీ పురుగులు, తెగుళ్ల
సియంత్రణ ఏది?

మనుషులపై దుష్టుభూమాలు
(క్యాన్సర్ వంటి రోగాలు)

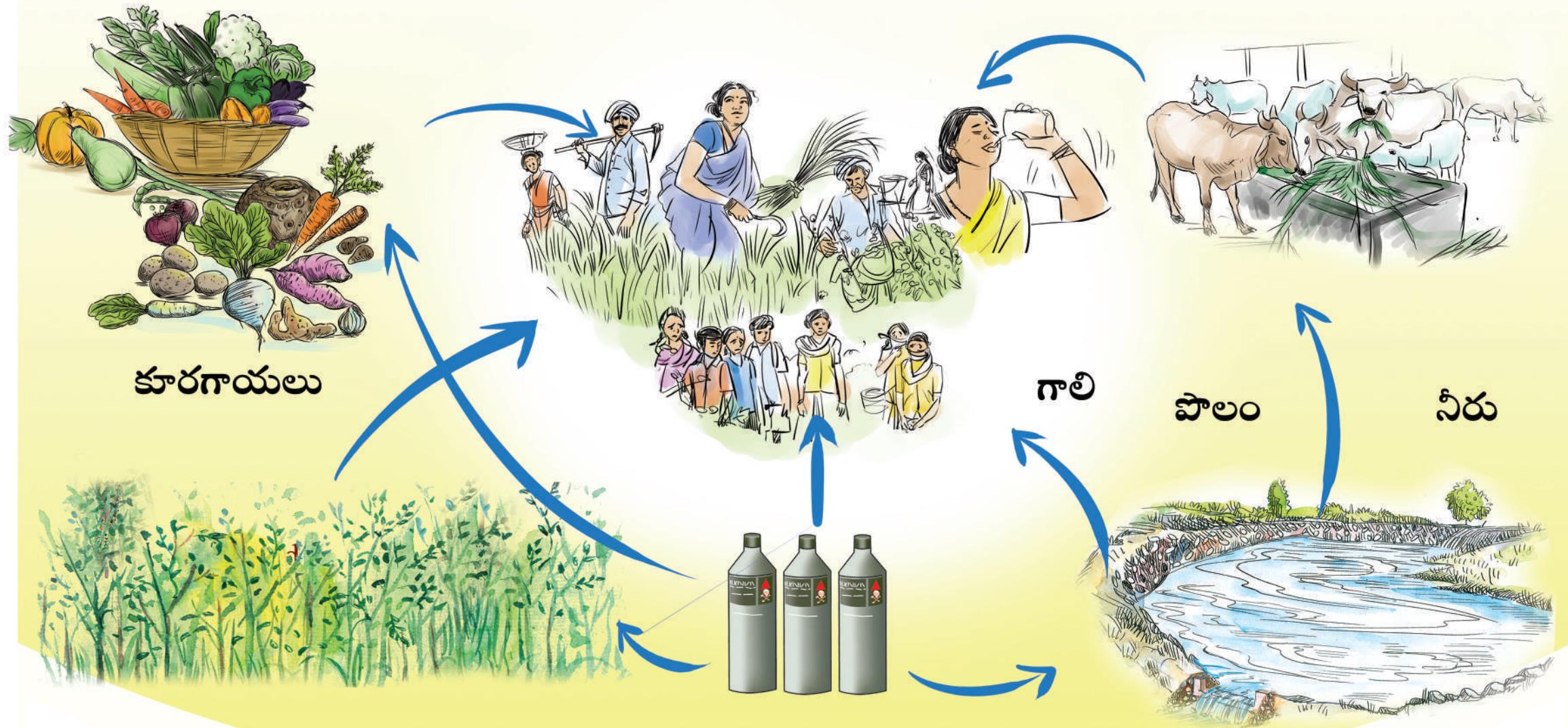

**అంతిమంగా,
ఒక ఊరినిలాటగా
గైతు జీవితం...!!**

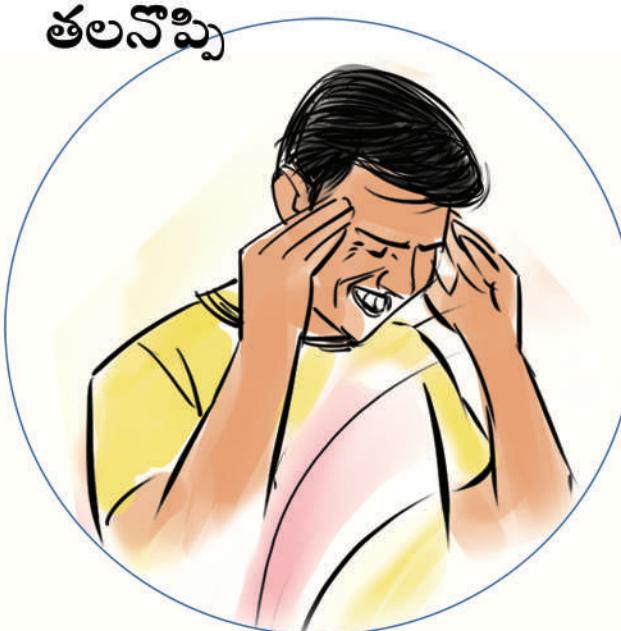
రసాయన పురుగు మందులతో నష్టాలు

ఇదొక విష వలయం
ప్రతీది మనకు హనికరం

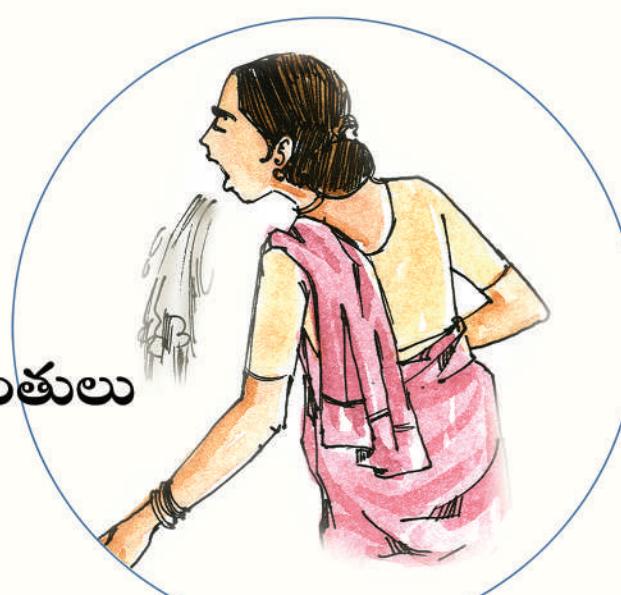

మనుషుల ఆరోగ్యం మీద ప్రభావం

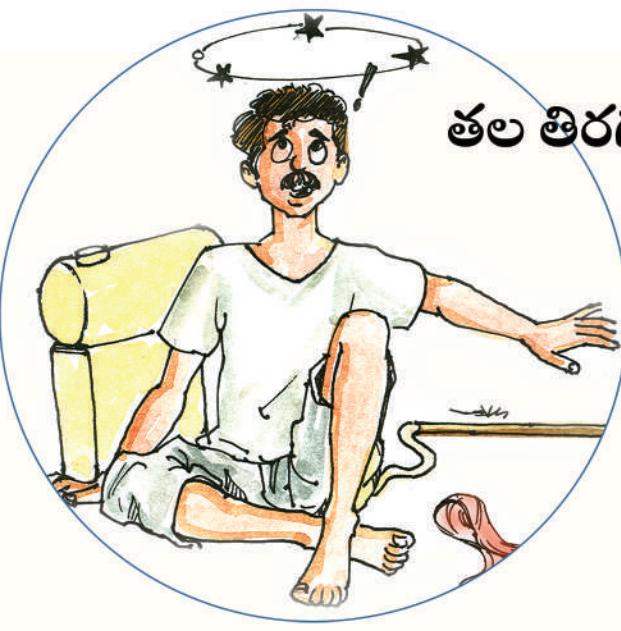
తలనోపి

వాంతులు

తల తిరగడం

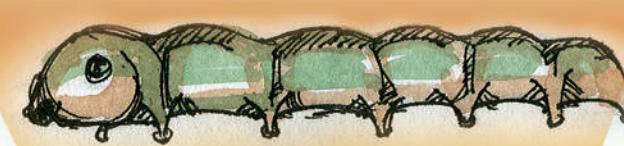
... మనుషుల మీద రకరకాల ప్రభావం
(స్వల్ప కాలిక & దీర్ఘకాలిక ప్రభావాలు)

పురుగులకు మరింత బలం??!

జీవ వ్యవస్థల మనుగడకు ప్రమాదం

పురుగులలో మందును తట్టుకునే శక్తి పెరగడం
కొత్త పురుగుల పుట్టుకుకు అవకాశం

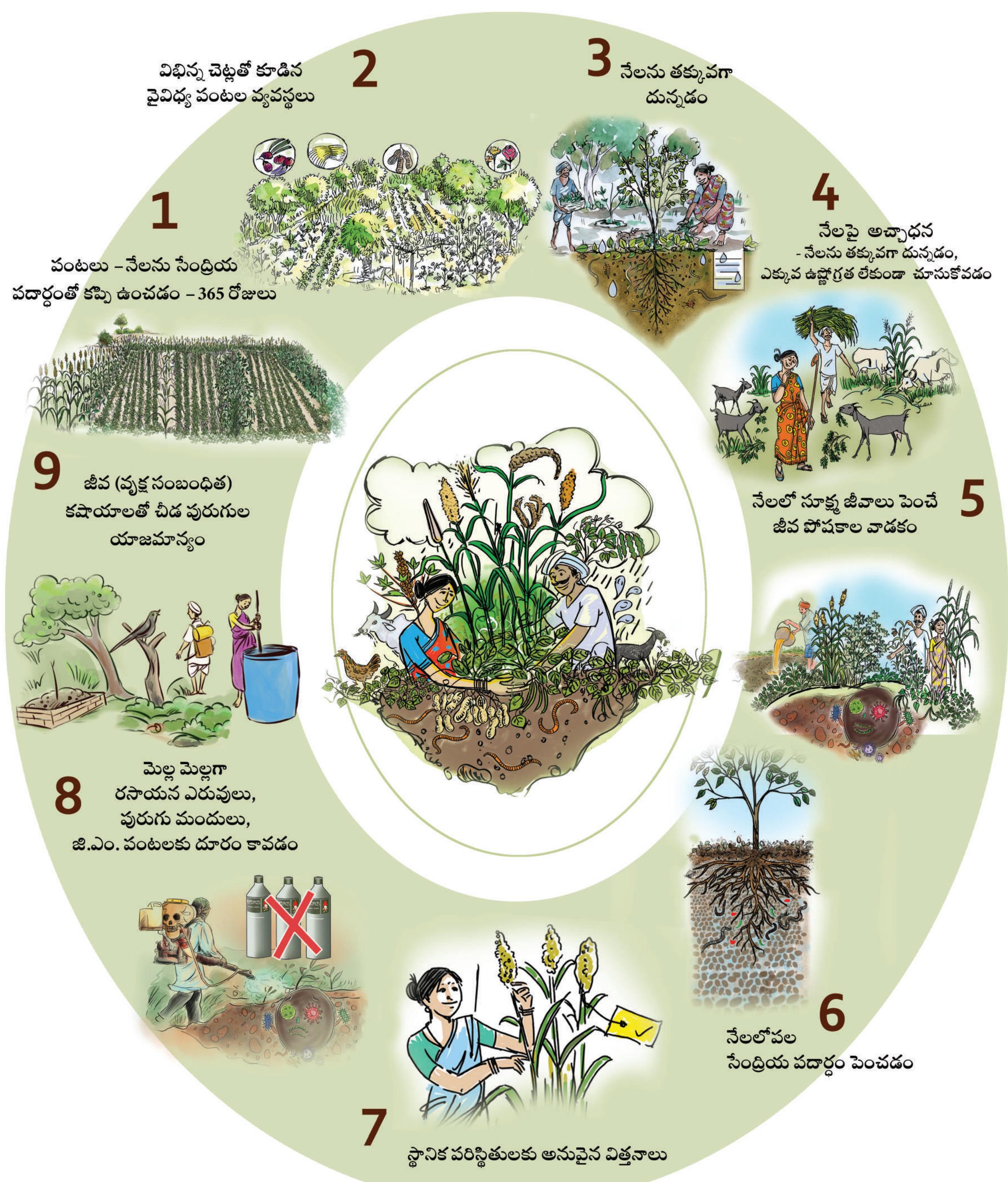
వీటికి జీవం నింపుదాం...

మన నేలలలో... మన జీవితాలలో... మన పర్యావరణంలో

ప్రకృతి వ్యవసాయం - కీలక సూత్రాలు

రైతుల సహకార సంఘాలతోనే ఇది నాథ్యం!

ప్రాచీ వ్యవసంఘంలో కీలక అంశాలు

విత్తన పుద్ది

స్థానిక విత్తనాలు వాడటం
బీజమృతం తో విత్తనాలను పుద్ది చేయడం

నేలలో సహజ పోషకాలు పెంచడం

జీవమృతం వంటి సహజ ఎరువులు అందించడం
మొక్కలకు మరిన్ని పోషకాలు అందేలా చూడటం

నేలను కొప్పి ఉంచడం (మల్వింగీ)

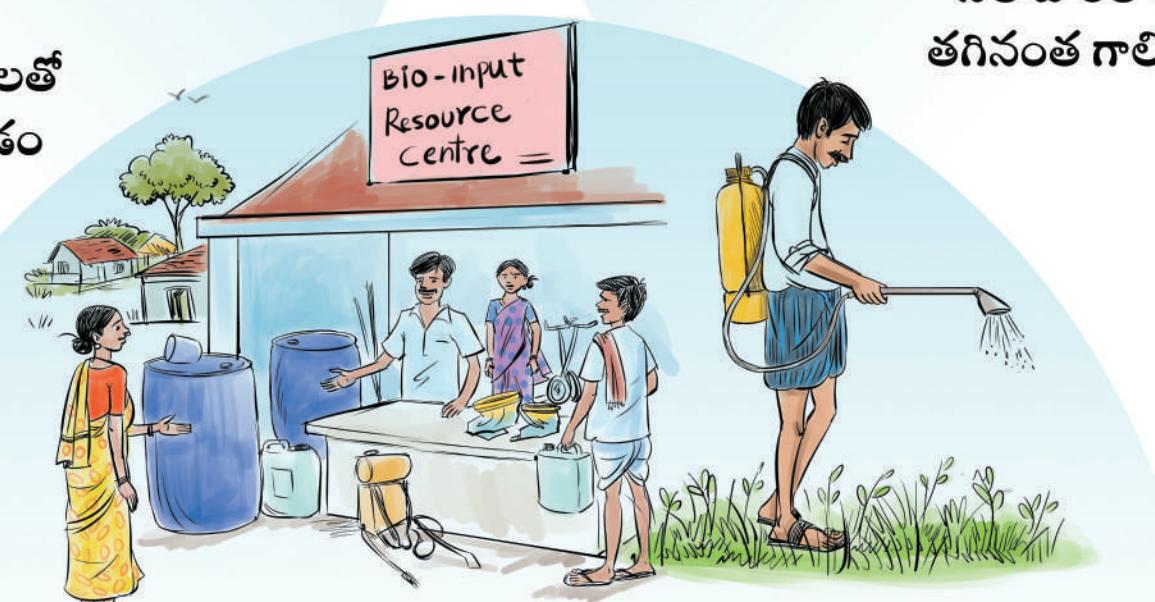

నేలలో నీటి ఇంకుడు స్వభావం పెంచడం

నేల పొరల రంధ్రాల ద్వారా లోపలికి
తగినంత గాలి, నీరు పెట్టేలా చూడటం

జీవ పంటలు లేదా పంట అవశేషాలతో
365 రోజులు పొలాన్ని కొప్పి ఉంచడం

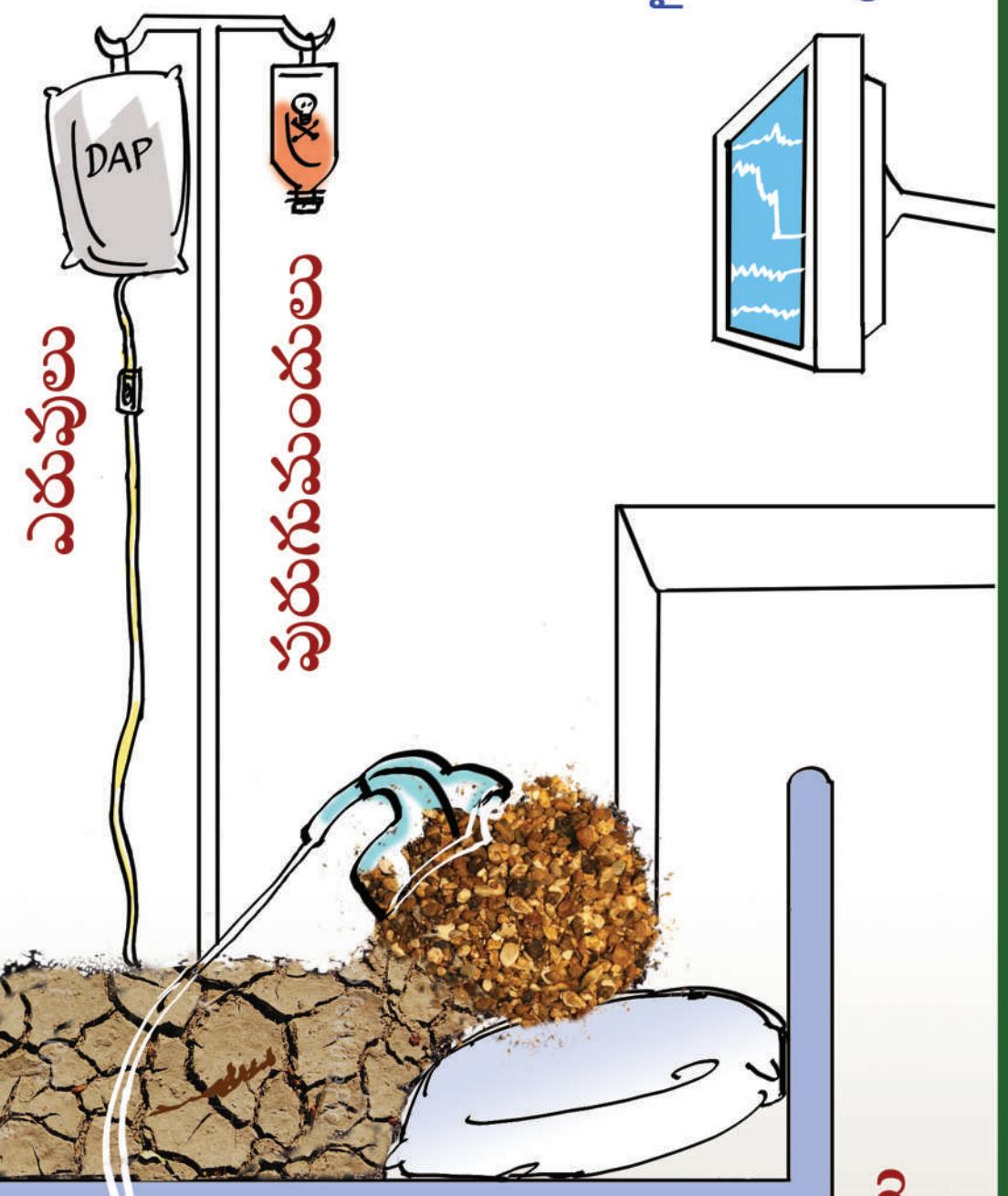

సమగ్ర సహజ వ్యవసాయ పద్ధతులు పాటించడం
- షైవిధ్య పంటలు & అవసరం మేరకు జీవ పోషకాలు అందించడం

మొక్కల పరిరక్షణ

మన నేలలు ఖప్పడు 'I.C.U.' లో ఉన్నాయి...!

- * వాతావరణ పరిస్థితులు
- * తక్కువ దిగుబడులు
- * అనుకూలమైన మార్కెట్

ఇంకా ఎన్నాళ్ళు మనం ఏటిని కృతిమంగా బతికించగలం...?

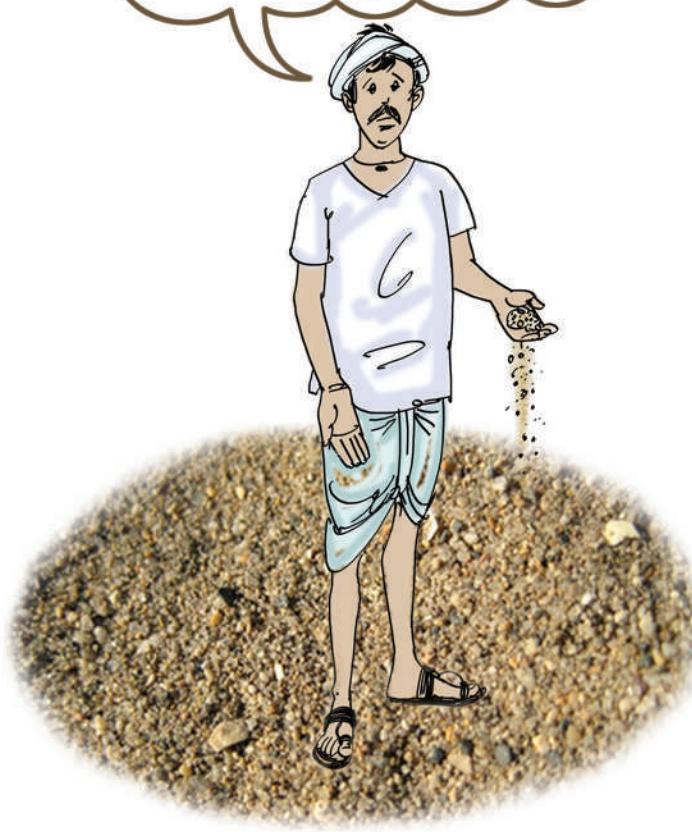
మీ నేల ఎలా ఉంది?

నాది నల్ల రేగడి...

కాద్దిపాటి వోన ఏడినో,
తీళ్ళు నిచిపొతొయి..
తీళ్ళలో ములగి ఏంట
మెత్తం పాడైపొతొంది...

నాది ఎరు నేల...

పేర్కు కూడి అందని తిఱిలో...
తీరు మెత్తం నేల లోలోపలిక
ఇంకిపొతుంది. తగినంత తిడి దొరకక
ఏంట ఎదగడం లేదు.

నాదెమో చవడు

లవణొలు ఎక్కువగా
ఉండటం వల్ల నేలకు బలమే
లేకుండి పోయింది...
విబి విత్తినో మెలకనే రౌదు...

వరక్కమైన నేల అయినీ....

ఆ నేలకు నీటిని పెట్టి ఉంచే శక్తి ఉండాలి...
నేల లోటుల జీవ శ్రుక్కియలు బాగా జరగాలి.

నేల ఇవి కలిగి

ఉండాలి...

సేంచ్రియ టిడార్డం
టచ్చుదనం

నేల ఇవి కలిగి ఉండాలి...

తేమను నిలుపుకునే సామర్థ్యం
నీటిని పెట్టి ఉంచుకునే సామర్థ్యం

నేల ఆరోగ్యానికి ఏది మంచిది?..

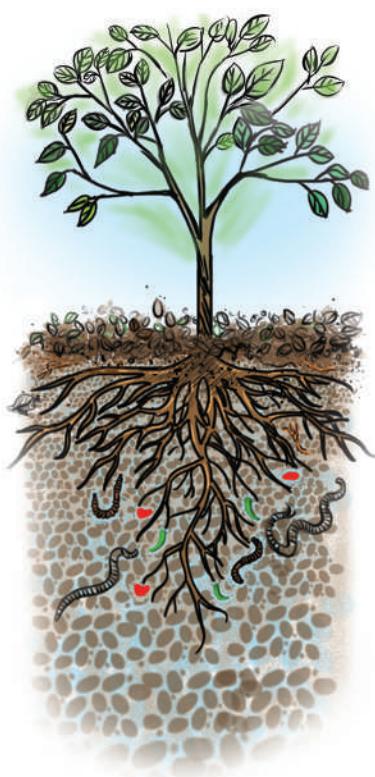
రసాయన ఎరువులు,
పురుగు మందులు వాడితే
నేల ఆరోగ్యం మెరుగుపడుతుందా?

లేదు, నిజానికి
అవి నేల లక్షణాలను,
దాని ఆరోగ్యాన్ని
పాడు చేస్తున్నాయి

నేల లక్షణాలను మనం ఎందుకు మెరుగుపరచాలి?

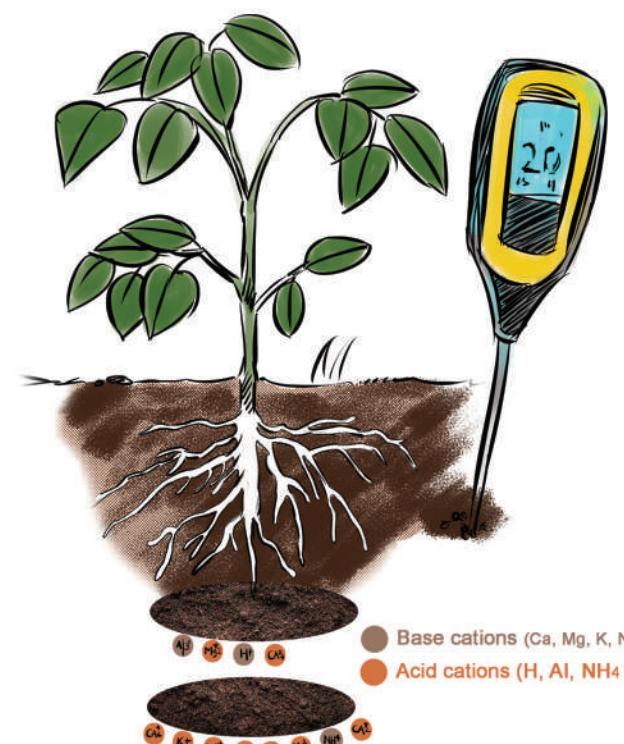
భౌతిక, రసాయనిక లక్షణాలు
మెరుగుపరుడం

నేలకు గాలి ఆడుతుంది
మత్తి బలపడుతుంది
నీటిని పట్టి ఉంచుకునే సామర్థ్యం పెరుగుతుంది

నేలలో సేంద్రియ పదార్థాన్ని
పెంచడం

నేల గాఢతను సమతుల్యం చేస్తుంది
కేటయాన్ మార్పిడికి సహకరిస్తుంది

నేలలో జీవ ప్రక్రియలు
పెంచడం

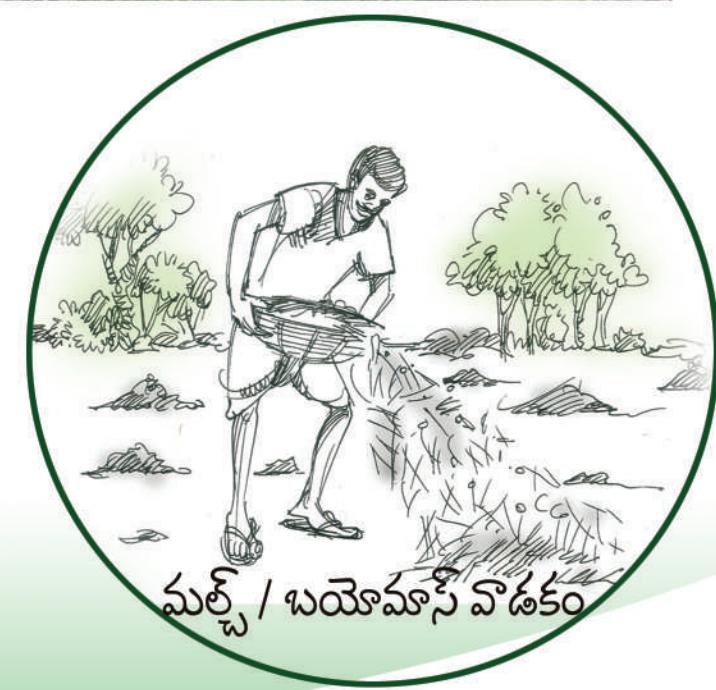
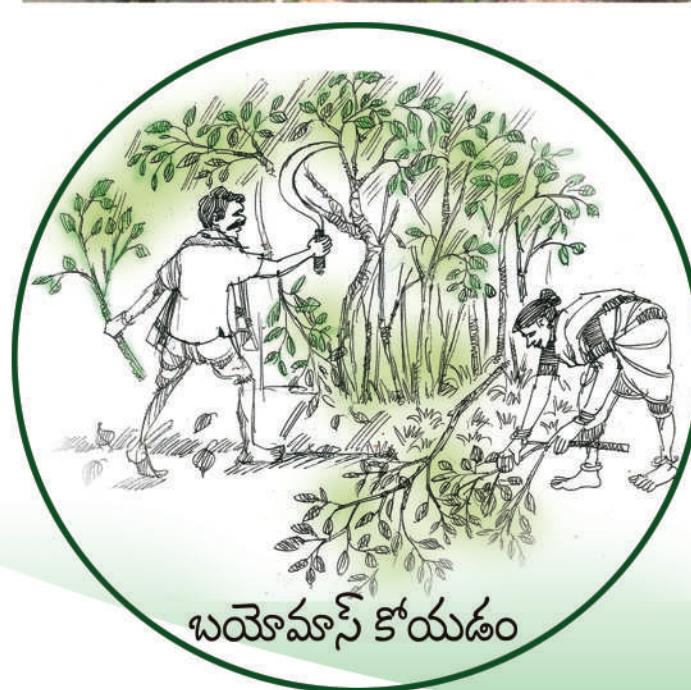
నేలకు మరింత 'జీవం' పోస్తుంది
(ఖనపామలు, సూక్ష్మ జీవల సంఖ్య పెంచుతుంది)
నేల జీవ స్వరూపాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.
(జీవ ఎరువుల వాడకం, నేలను కప్పే ఉంచడం, శైవిధ్య వంటలు వల్ల)

సహజ వ్యవసాయ దిశలో ఆరంభం...
నేలలకు కొత్త జీవం అందించడం...

ప్రజనాత్మక పద్ధతులతో నేల ఆరోగ్యం పెంచడం

పొలంలో వినియోగించడానికి గట్టు మీద బయోమాన్ పెంచడం

నేలలో కలిపివేయడానికి పంటలు పెంచడం

విధాన్ రకాల ఏచ్చి రొష్టే పంటలు / వానిలకు ముందే పంటలు వేసి కలియినున్నడం

నేలను మల్ట్ తో కప్పి ఉంచడం

నేల ఆరోగ్యం పెంచే పద్ధతులు

నేలను తక్కువగా దున్నడం

పంట అవశేషాల యాజమాన్యం

వాలం దగ్గర పశు జీవ ఆధారిత వాషపకాలను అందించడం

ద్వా జీవామృతం

విభిన్న పంటలు, చెట్లతో నేలను కప్పి ఉంచడం

సేంద్రియ పదార్థానికి మీ పొలమే మీకు ప్రధాన ఆధారం!

వైభవ పంటలకు విభన్న కాల విత్తనాలు అవ్యాపం

మార్కెట్
విత్తనాలు
ఎందుకు?

స్థానిక పరిస్థితులకు
తట్టుకోవడానికి,
స్వహాజ పటుత్వానికి
స్థానిక / దేశీయ
విత్తనాలనే వాడండి

అంతర పంటలకు
విత్తనాల లభ్యత

పంట పోతె, తిరిగి
వితడానికి అవకాశం

పశువుల మేతకు పనికి వచ్చే
పంటలు, గడ్డి చెట్ల పెంపకానికి అవకాశం

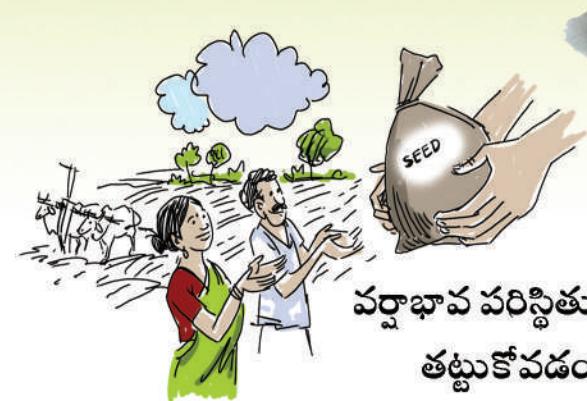
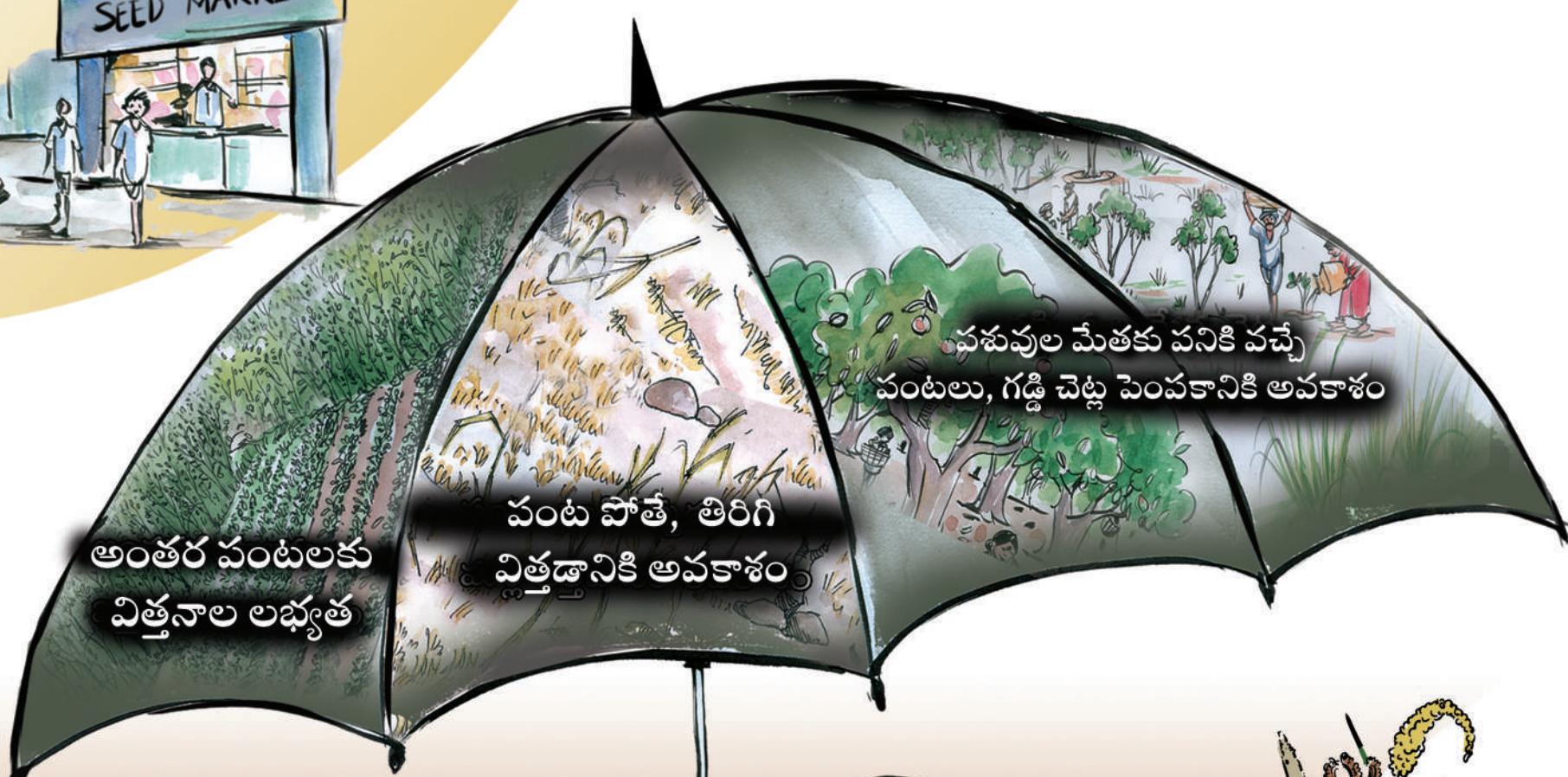
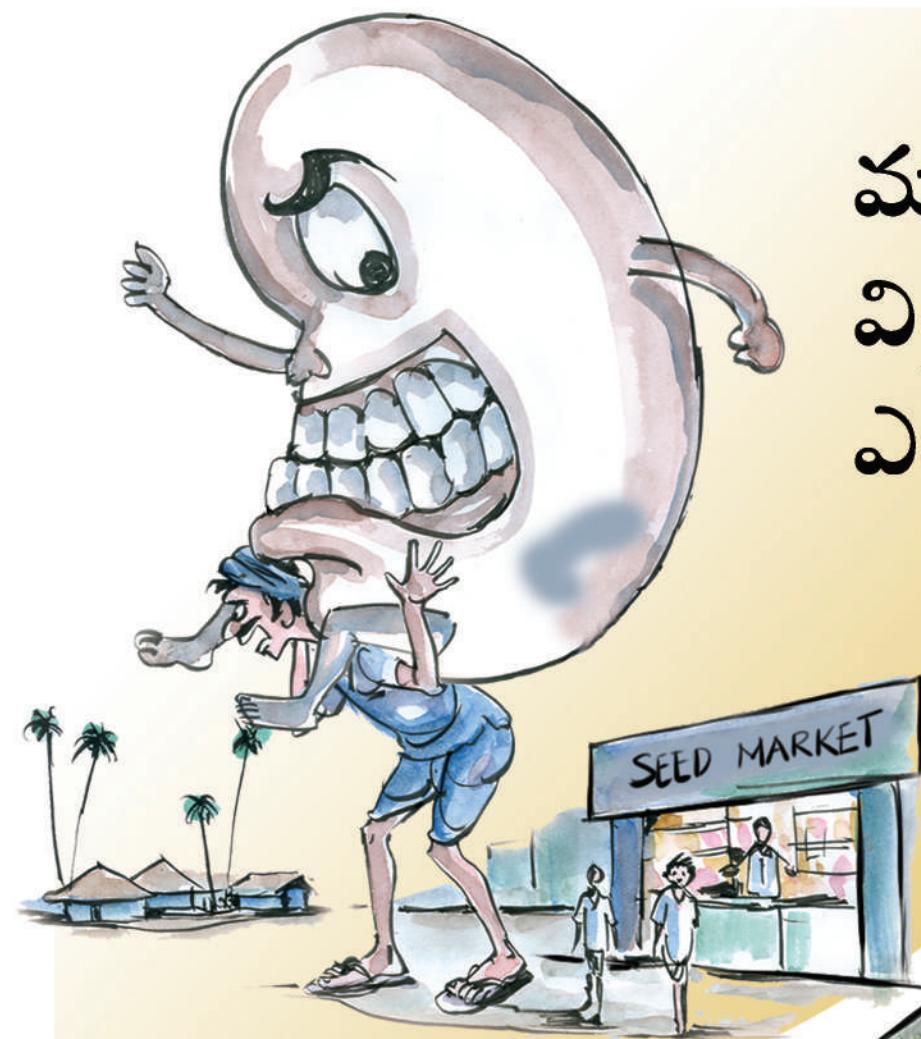
స్థానిక నేలలకు అనుకూలం

రైతుల చేతిలో విత్తన
నాట్యాత

స్థానిక వాతావరణ పరిస్థితులకు
అనుకూలం

వర్షాభావ పరిస్థితులను
తట్టుకోవడం

సకాలంలో అందుబాటు

ఒకప్పుడు రైతులు తమ స్వంత విత్తనాలనే వాడేవారు....! అది ఖప్పుడు ఎందుకు చేయకూడదు? ...

విత్తనాల కోసం
పంట

అనువైన రకాలు

ఉత్తరి మీద రైతులడే
నియంతు

వైవిధ్య రకాలు

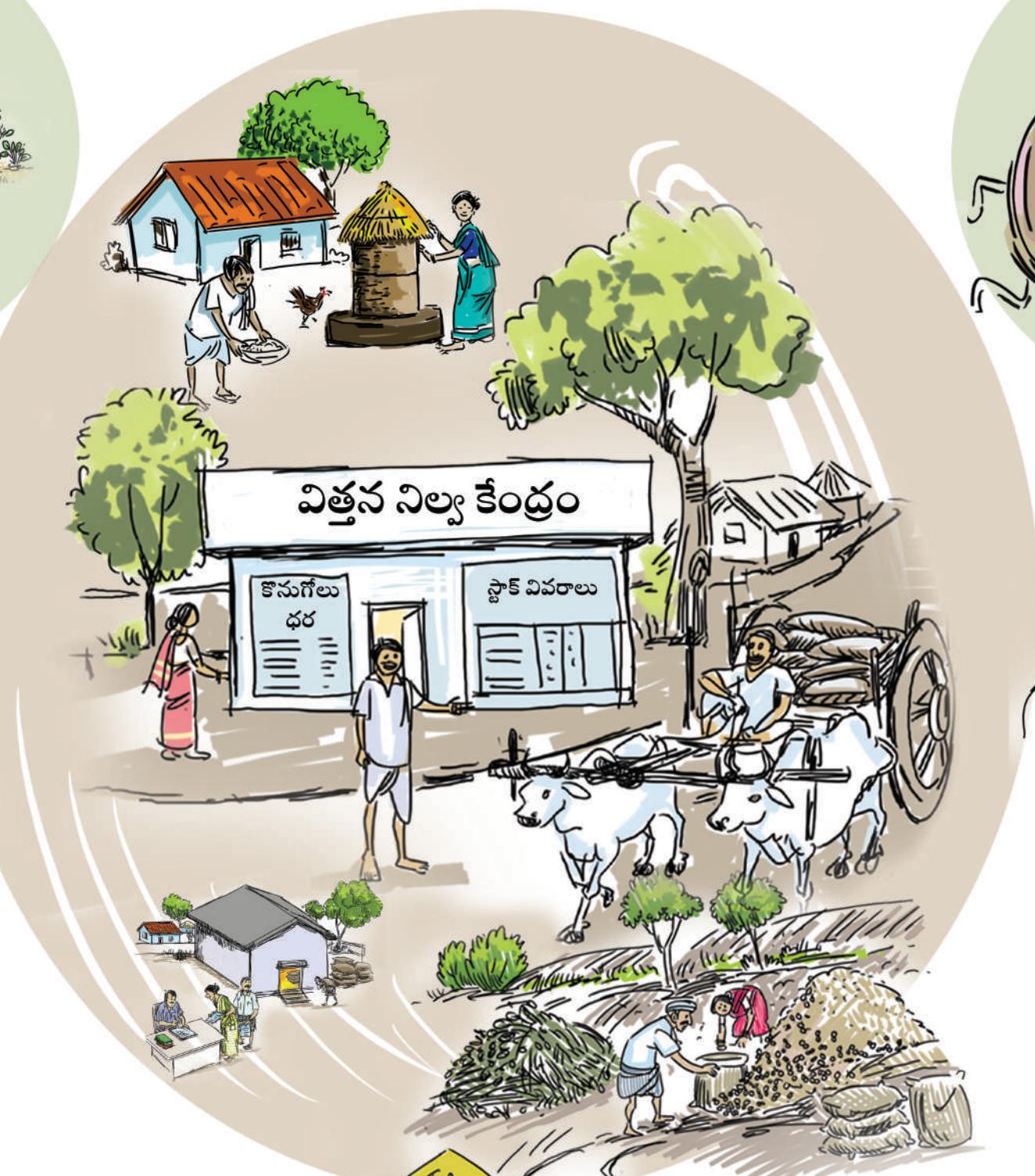

అవసరం కోసం విత్తనం
దాచుకోవడం

విత్తనాల మీద రైతులు/ట్రైజా సంఘాల వీట్లు ఉంచే ...

స్థానిక పరిసీతులకు
అనువైన వీత్తనాల
అందుబాటు

తగినంత పరిమాణంలో
విత్తనం అందుబాటు

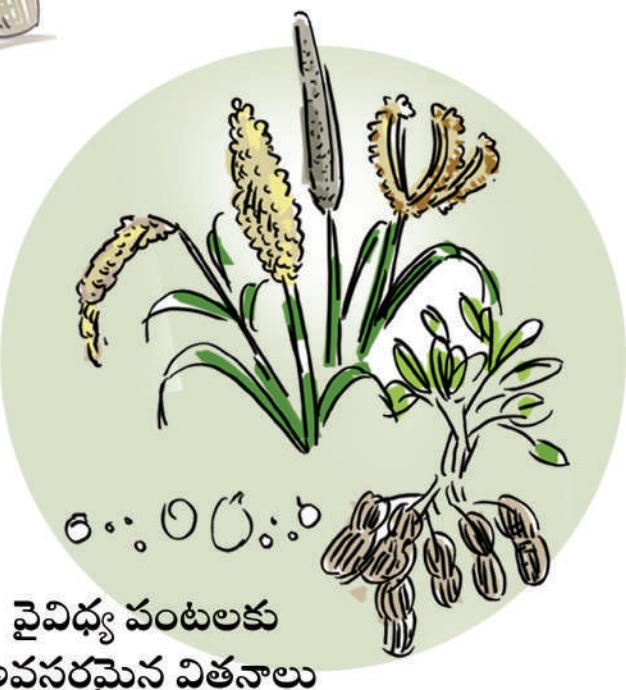
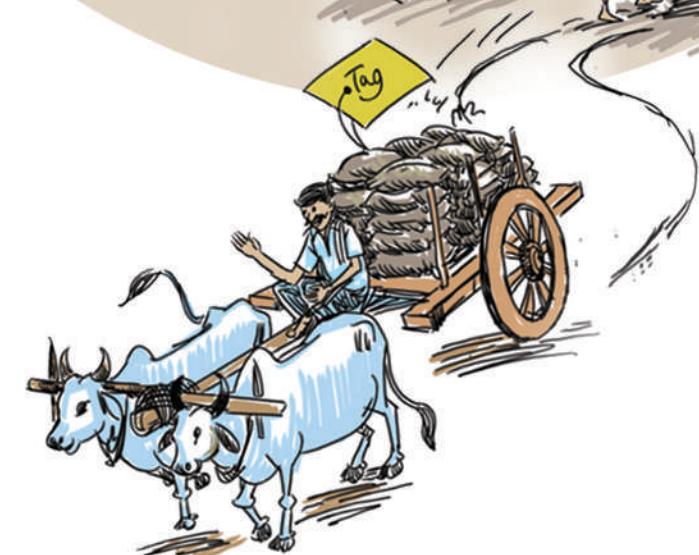
సకలంలో
విత్తనాల లభ్యత

రైతు చేతికి
నాయ్యమైన విత్తనం

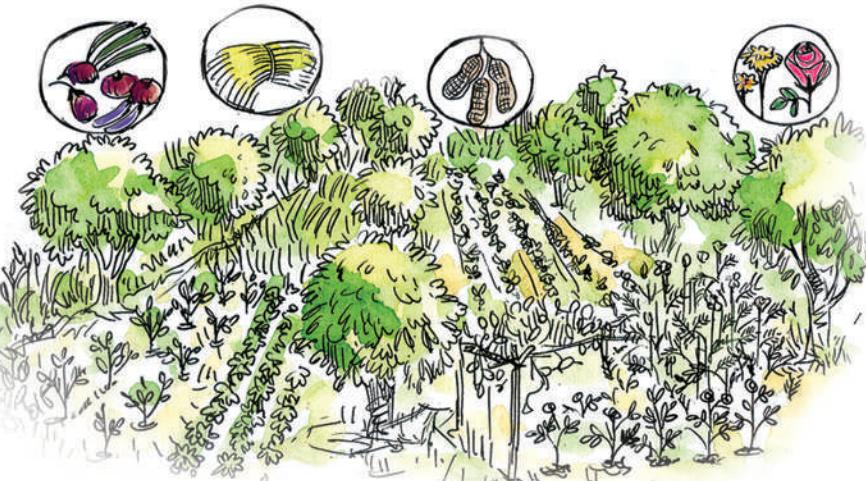
స్థానికంగా విత్తనం
అందుబాటు

వైవిధ్య పంటలకు
అవసరమైన విత్తనాలు

సాంప్రదాయ పద్ధతుల నుంచి నవోజు వ్యవసాయం దిగుబడ్డుల పయనం

3వ ఎడాది

2వ ఎడాది

1వ ఎడాది

ఆవు మూత్రం/ ఆవు పేడ సేకరణకు ఏర్పాట్లు

జీవ ఎరువుల
తయారీ

సహజ వ్యవసాయ పద్ధతులు
అన్నింటిషైనర్ రైతులకు
విశ్వాసం - విత్తనం నుంచి
విత్తనం వరకు (జీవమృతం,
మళ్ళింగ, అంతరపంటలు
వంటివి)

రైతులు తమ వ్యవసాయ భూమిల్లో
కొన్ని/అన్ని ప్రకృతి వ్యవసాయ
పద్ధతులను ప్రయత్నిస్తారు

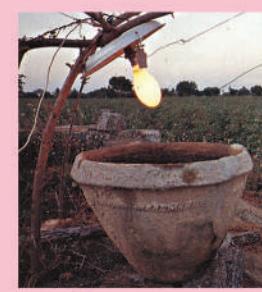
రైతులకు శిక్షణాలు

కేత్త స్థాయిలో పాలం
సందర్భాలు

స్వంత అవసరిలకు గాను
పెరటి తోటలలో
సహజ వ్యవసాయ పద్ధతులు
పాటించడానికి రైతుల
సంస్థించడ

ప్రాచీ వద్దతులలో పురుగుల యాజమాన్యం

దీపవు ఎర

లింగాకర్షక బుట్ట

వేసవి దుక్కలు

వంట కోత తరువాత పాలం శుభ్రం చేయడం

ప్రోపా దన

చేతితో గుడ్లను తీసి పారేయడం

దులుపుడు వద్దతి

మిర్చి, వెల్లుల్లి కషాయం

పురుగులు తినే జీవులు

అపు పేడ + అపు మూత్రం ద్రావణం

ప్రద్ధ ప్రుగు దన

ఎర వంటలు

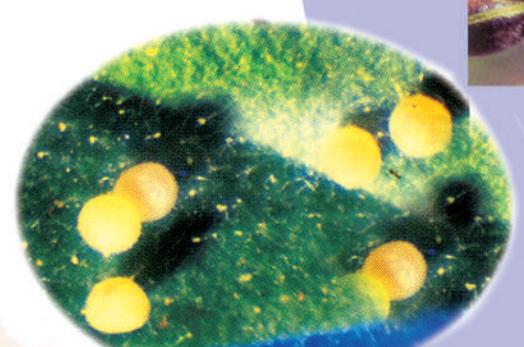
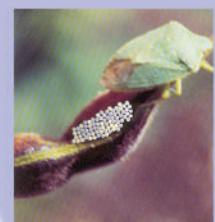

వేవ కషాయం

పురుగు గుడ్ల మీద పరాన్న జీవులు

గుడ్లను చేతితో ఏరి వేరు చేయడం

గుడ్ల దన
పాదగుకుండా చూడటం

వేవ కషాయం

గుడ్ల తినే పురుగులు

అరుద్ద పురుగు

పురుగులు తినే పురుగులు

తేనెటీగ

గొల్లబామ

ఎన్.పి.వి. ద్రావణం

లార్యా దన

ప్రుగుగుకు ఆటోరిం దొర్కెకుండా చేయడం

ప్రకృతి వ్యవసాయం - కీలక నానుకూలశలు

రైతుల ఏరిజ్ఞానం - స్థానిక ట్రైమెగాలు

కీత స్థాయి ప్రదర్శనలు

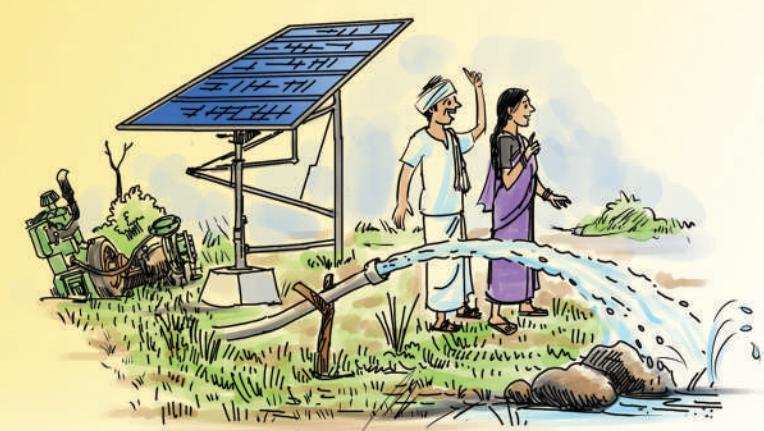
శిక్షణలు

పెలిసిన పరిజ్ఞానం పంచుకోవడం

రైతు నుంచి
రైతుకు

కొత్త ప్రయోగాలు

మహిళా సంఘాలు / ఎఫ్.పి.ఎస్.లు

ప్రకృతి వ్యవసాయాన్ని ముందుకు తీసుకేశ్వర కీలక జక్కులు

ఎఫ్.పి.ఎస్.

FPO

COLD STORAGE

కీలక మౌలిక సదుపాయాలు

MARKET
LINKAGE

MOU

సేవలు & మార్కెట్ల అందుబాటు

ఉత్పత్తుల విలువ పెంచడం
- ప్రాసెసింగ్

జీవ వనరుల కేంద్రాల ద్వారా
ముడి వనరుల మద్దతు

ప్రావరణ భద్రత - సమాజ శైయస్సు

ప్రకృతి వ్యవసాయంతో పలు ప్రయోజనాలు...!!

